

bor novega društva „Sloga“ iz svoje srede ali iz srede društvenikov; vendar pa morajo vsi štirje udje tega nadzorovalnega odbora imeti stalno stanovanje v Gorici.

3. Ta poravnava ima se natisniti v zadnji številki „Glasa“ in v prvi številki „Soče“, ki bo kot glasilo političnega društva „Sloga“ izdana. —

4. Ta poravnava se spiše v dveh enakih iztisih, na obeh se podpišejo zaupni možje obeh strank in prvi iztis hranijo zaupni možje stranke Staro-, drugi pa Mlado-Slovencev.

V Gorici, dne 6. dec. 1875.

(Sledijo podpisi.)

To je pismeni načrt sprave Staro- in Mladostlovencev na Goriškem. Reči moramo, da je prelep dokaz velikega zatajevanja in gorečega prizadevanja, pretrgano vez bratovske ljubezni ponoviti. Čeravno težko upamo, vendar radostni želimo ovemu poskusu najsrečnejšega uspeha. Vsaj smo ga vsi potrebni. Brez edinosti in sprave doma, ne opravimo ničesar zoper naše številne in mogočne sovražnike!

Cerkvene zadeve.

Za novo cerkvo Srca Jezusovega v Gradcu se zanimivajo ljudje na vsej Štajerski in tudi drugod. Denarjev nabranih je že 23.000 fl. Nek na smrt zboleli duhoven je daroval 200 fl. Nek ključar v Gradcu je obljubil dela za 500 fl. opraviti zastoj. Grof Lilienthal je poklonil zopet 400 fl. in naš svitli cesar so v svojem in v imenu svitle cesarice poslali 2000 fl.

Pratika slovenska (kolendre) se znanimi starimi podobnicami je dvojna; prva je dobra in priporočevanja vredna ter izdana od kmetijske družbe na Kranjskem. Druga pa je prvi samo po lieu podobna, sicer pa ničvredna, polna sovražnih in bedastih napadov na našo sveto vero. Zato se naj le prva kupuje, druga pa pušča slovenskim liberalcem, ki so jo izdali!

Koroški duhovniki so 28. decembra obhajali zbor zastopnikov vseh dekanij. Prašanje zastran dohodkov ali kongruje se je temeljito pretresovalo in prošnja odposlala do milost. škofa in do obeh zbornic državnega zbora, kder pride kmalu zboljševanje duhovniške plače na dnevni red. Kakor zelo nas srčno postopanje koroške duhovščine veselijo, toliko bolj nas žalosti malomarnost in popustljivost drugod! Če se ne bodedo sami začeli gibati, ne bode nihče za nas kaj storil, najmanj taki, kateri samo obetajo.

Družba sv. Mohorja ima za letos že natisnjeno: Kristusovega življenje II. del 4. snopič — nebeško krono — kmetovalca — občno zgodovino. Prične se tiskati: Robinzon starši.

Potovanje v Jeruzalem in druge svete kraje napravlja tudi letos za Veliko noč: namestništvo svete dežele na Dunaju. (Napis: Hochw. General-

Commissariat für das heil. Land in Wien, Stadt, Franciskaner-Platz Nr. 4.) Kdor se želi vdeležiti, ta se mora oglasiti do 23. febr. in do 5. marca potnino poslati, ki znaša za 2. red na parobrodu 550 fl., za 1. red pa 650 fl. sr. Ta znesek velja iz Trsta začenši in zopet nazaj do Trsta. Pot gre kraj Dalmacije nad otok Karv, potem v Aleksandrijo v Egiptu, v Jafo in Jeruzalem; nazaj pa čez Nazaret, Kajfo, Karmel, Smirno itd.

Za nadškofa na Dunaju predloženi so: Celovski škof Wiery, pomočni škof Kučker in Olomučki grof Lihnovski. Danica.

Spovednik pred sodnijo. 19. decembra je bil kaplan v Halbenswerdtu v Sleziji na Pruskem č. g. J. Richter pred okrožno sodnijo. Tožil ga je srenjski predstojnik Rupprecht iz Lichtenwalda, češ, da mu g. Richter v spovednici ni hotel odveze dati, ter da ga je tako razžalil in se pregrešil zoper majnikove postave, katere škofom in mešnikom prepovedujejo vernike kaznovati z duhovskimi kazni. G. kaplan je stopil pred sodnika ter ga opomnil na zgled sv. Janeza Nepomuškega, sicer pa ni besedice spregovoril. Sodnik ga je potem obsodil na 5 dni v ječo.

Pruska vlada je 31. decembra po policajih dala prejeti škofa Janiszevky-ja, ter ga med tate, goljufe, razbojnike itd. vteknila v 6 mesečno ječo. Tudi škofa Martina bi zopet rada zaprla, pa ga dobiti ne more, ker je pobegnil čez prusko mejo na Hollandsko in od ondot vlada svojo škofijo. Prusi se nad tem hudo jezijo in ga lovijo po popisnih listih: „štekpriřih“, kakor kakega tata!

Frajmavreri so politični morivci. Pri vsakej cerkvi, pravijo Slovence, mora tudi hudir imeti svojo kapelico. In resnično, kderkoli si katoliška večina prebivalcev svoje politične zadeve uravnava na krščanski podlagi, pridejo tudi sedanji antikristi, društveniki tajne zaveze frajmavrerske, in iščejo vse zopet podreti. Najnovejši pa tudi strašni zgled imamo v državi Ekvador v Ameriki. Komaj je predsednik Gabrijel Moreno nesrečno deželo iz večnih puntov, koje so frajmavreri više 30 let podpihovali in netili, rešil, ljudi pomiril, dolge poplačal, nove steze postavil, obrt in kupčijo povzdignil, šole in krščansko omiko pomnožil, že so frajmavreri se zoper njega zarotili in ker ni šlo iz dobra, je moralo iti iz huda. Poslani morivci so slavnega Moreno-ta lani umorili.

Bil je petek Srca Jezusovega, dne 5. avgusta. Moreno je bil v jutru v stolni cerkvi pri sv. obhajilu. Poln nebeškega miru pride ob 9. uri domu, kder ga policija svari pred neko frajmavrersko zaroto zoper njega v sosedni deželi Peru. Srčni predsednik se za svarilo ne zmeni veliko in se okoli 10. ure poda v svojo uradnico. Na potu stopi v stolno cerkvo in moli kleč pred sv. Rešnjim Telesom, ki je bilo ravno izpostavljeno. Ko potem pride do vladne palače, ga pozdravi 5 nepoznanih gospodov. Moreno jim uljudno odzdravlja, toda ravno, ko nameni skozi vrata stopiti, ga prvi

zabode z nožem v desno ramo, drugi v glavo, tretji v prsa, ostala dva pa sprožita 5 krogelj iz revolverjev. Smrtno ranjen zgrudi se Moreno na znožje bližnjega stebra. Toda sedaj ga zgrabi eden morilcev in ga sune čez visoke stopnice na ulico, kder je Moreno kmalu umrl. Med tem je prihitela vojaška straža in ugrabila 3 morivce. Vsi 3 so bili znani frajmavreri in so pred smrtjo izpovedali, da so katoliškega predsednika umorili na sklep in ukaz frajmavrerske zarote.

Gospodarske stvari.

M. Načini zemljo za pridelovanje raznega sočivja pripravljati.

Zemljišče za sočivje se zamore na razne načine v ta namen pripraviti. Najnavadniši način je kopanje z lopato ali štihanje. Pri tem opravilu se mora pa pred vsem drugim na to gledati, da se zemlja dosti globoko vzrahlja, drugače bi razne sorte sočivja svojih korenin ne mogle dosti globoko poganjati in jih krepko in popolno razvijati. Pa ne samo na globoko kopanje in vzrahljanje je treba ozir jemati, tudi na to se mora skrbno gledati, da pride spodja prst na vrh, zgornja pa kolikor mogoče globoko na dno. Tako se ves plevel zatre, v globočini sprhni in kot gnojivo drugim sadežem koristi. Posebno pirnica, slak in rumei regrat se mora prav globoko na dno polagati, ker sicer tudi še iz večje globočine na vrh pririjejo. Zemlja v grudah se z lopato razseka in razdrobi. Prekopana zemlja se najkoristnejše brž proti z lopato ravna, posebno takrat, če se hoče hitro po prekopanju ali preštihanju kaj posejati ali posaditi.

Čas, zemljo prekapati ali preštibati, se ravna po težki in vlažni zemlji. Lahka, suha zemlja se sme še kratko pred sejanjem ali sajenjem kopati, težka in vlažna se pa že v jeseni preštiba, da zima in mokrota prst stisne in jo za obdelovanje bolj prhko in pripravno stori. Delo z lopato je posebno med sadunosnim drevjem in sadnim grmičevjem dobro, in pa na manjših gredicah. Tu je delo z drugim orodjem nepriputno, sicer bi se drevju korenine poškodovale.

S plugom zemljo orati je treba le na večjih zemljiščih pri trdi ilovičasti ali glinasti zemlji. Koristno je to pa posebno tam, kjer je pod ilovico ali glino pesek. Pesek se na vrh vzdigne in z ilovico pomeša, kar zemljišče izdatno zboljša. Tudi tam, kjer je zemlja bolj vlažna, je plug na svojem mestu.

Najiminitnejši način obdelovanja zemlje za vrt pa je gotovo rigolanje. Z rigolanjem se zemlja globljeje prekoplje, kakor pa s štihanjem ali oranjem. Stihanje preobrne zemljo k večjemu do 0.25 in oranje do 0.30—0.44 metrov. Zato ima rigolanje posebno izvrstne nasledke tam, kjer rodovitnejša prst še le v večji globočini leži. Na

vsak način pa je rigolanje vedno izdatno zboljšanje zemljišča.

Zdaj pa hočemo povedati, kaj je rigolanje in kako se to delo opravlja. Rigolanje nič druga ni, kakor posebno globoko prekopanje in rahljanje zemlje. Opravlja se pa to delo tako, da se vse zemljišče, ktero se na enkrat hoče rigolati, razdeli na 2 dela. Na jednom koncu se izkoplje jama 0.50 metrov široka in najmanj 2.0 metra dolga. Pri tem kopanju, ktero se z lopatami in krampi godi, se mora posebno na to paziti, da se površna zemlja od spodnje zemlje, ki se iz dna jame izkoplje, skrbno loči. Ko je prva jama izkopana, se druga začne tako kopati, da se zgornja plast prsti na 0.30 metre globoko odkoplje in vsa na dno prve jame zmeče. Tako se ves prejšnji plevel in vse jegovo semenstvo kolikor mogoče globoko zakoplje. Ko se je to zgodilo se s kopanjem napreduje in prst, plast za plastjo, v prvo jamo meče in siplje dokler, da je blizo 0.25 metrov višja od okoli ležečega zemljišča. Tako se koplje in nasipava naprej do drugega konca zemljišča. Potem se pa z delom obrne in na nasprotni strani na ravno tak način koplje in nasipava, kakor poprej, tako da se slednjič do najpoprej izkopane prsti pride. Plevelnata zgornja prst se potem v zadnjo jamo pomeče, s čisto pa pa jama nasuje, kakor je bilo poprej o prvi jami povedano. Korist, ktero ima rigolanje ali globoko kopanje, ne obstoji le v tem, da se zemlja globoko vzrahlja in pvela očisti, ampak še tudi ta dobiček, da pridejo zgornje po gnoju in zraku zboljšane plasti prsti v globočino in dozdej neplodna prst na površje. Tako polagoma zemljišče tudi v večji globočini rodovitno postane. Lahko bi morda kdo ugovarjal, da se z rigolanjem zemlja le manj rodovitna napravi, ker pride zgornja rodovitnejša prst na dno v globočino, manj gnojna prst in celo pesek, ilovica, glina pa na vrh. Ali temu ni tako! Rastline vsled večje prhkosti in rahlosti zemlje zamorejo svoje korenine bolj globoko zaganjati, potem v spodnji gnojni prsti, ki je vlažna in hladna več redivnih tvarin za se nahajati in slednjič ravno zavolj tega daleč časa o hudi vročini sušo prenašati, kakor pa v mastnejši zemlji, v kateri svoje korenine le bolj plitvo ženejo.

(Konec prih.)

Kako zamoremo pretočeno vino čistiti in lepšati?

Začel se je čas vinskega pretakanja. Malo ktero vino je po prvem pretakanju tako čisto in svetlo, kakor bi želeli. Še plava po njem mnogo droznih tvarin ter ga več ali manj nepovoljno kalijo. Temu se v okom prihaja po umetnem čiščenju in lepšanju. Sicer se, po vsakem pretakanju bolj, vino samo čisti. To je uzrok, zakaj vinorejci za umetno čiščenje vina malo marajo. Druga pa je pri krčmarjih, vinskih tržeb in sploh pri ljudeh, ki hočejo svoja vina brž dozorjena in trpežna imeti in hitro v denar spraviti. Vsi ti svoje vino